

MENUKAART VOOR EEN DUURZAAM SCOUTINGGEBOUW

KLIMAAT AKKOORD

Verduurzamen, klimaatakkoord...?
Steeds vaker hoor je het voorbij komen
maar wat is het?

Het klimaatakkoord en de sustainable
development goals zijn gericht op het
aanpakken van de klimaatverandering
en het bevorderen van duurzame
ontwikkeling.

Verduurzamen is een cruciale stap om
de doelen te bereiken, en dit betekent
ook dat Scouting accommodaties moeten
verduurzamen.

STAPPENPLAN

- Krijg inzicht in het energieverbruik
- Ga bewuster om met energie
- Inversteer in laag hangend fruit
- Bereken de daadwerkelijke besparingen
- Blijf monitoren en bepaal de impact van de maatregelen

VOORDAT WE BEGINNEN: METEN IS WETEN!

Voordat we van start gaan met
verduurzamen moeten we eerst
de huidige staat bepalen. Dit kan op de volgende manieren:

- Energiescan van je gebouw
- Analyse van de slimme meter
- Analyse uit een energie verbruiksmanager

Als je weet wat je nu daadwerkelijk verbruikt per maand/ jaar, is dat je beginpunt.

AMUSE

DUURZAAM GEDRAG VERTONEN

Bewuster omgaan met energie kan op termijn veel schelen!
Hieronder een aantal tips om de Scoutinggroep duurzamer te
maken. Met kleine acties, weinig geld en starten met
verduurzaming. De eerste stappen!

APPARATUUR

- VOORKOM SLUIPGEBRUIK**
Gebruik je sommige apparaten weinig?
Zet ze uit! Niet in stand-by modus, maar
volledig uit. Dit kan al snel oplopen tot een
besparing van 180 kWh. Stekkerdozen of
stand-by killers zijn handige oplossingen
hiervoor.
- AFWASMACHINE**
Zet de afwasmachine op de 'ECO'-stand en
zet deze alleen aan, als hij volledig vol is.
Vergeet 'm dan ook niet op tijd uit te zetten.
- KOELKASTEN & VRIEZERS**
Zet koelkasten en vriezers die niet gebruikt
worden uit. Check of de koelkasten en
vriezers op een koele plek staan. Controleer
jaarlijks of de rubbers nog goed zijn, en
maak de condensoren schoon aan de
achterkant. Vergeet niet te controleren of er
ijsvorming is in de koelkasten en vriezers!
Al deze maatregelen zorgen ervoor dat er
minder efficiënter energie verbruikt wordt.

MENSELIJK GEDRAG

- LAATSTE DIE DE DEUR
DICHTDOET?**
Loop even een rondje door het gebouw.
Zijn alle lichten uit? Verwarming omlaag
gezet? Gordijnen of luiken dicht? Soms blijft
de verwarming of het licht aan staan...
Zonde als er niemand is!
- KOM MET DE FIETS!**
Duurzaamheid is niet alleen het besparen
van energie maar ook het reduceren van
CO₂ uitstoot. Lekker weer buiten?
Kom dan met de fiets! Laat ook ouders
kinderen met de fiets afzetten of maak een
'carpool groepsapp' aan.
Minder auto's = minder CO₂

CHECKLIST:

- Ramen dicht?
- Licht uit?
- Verwarming uit?

VERWARMING

- ZET DE THERMOSTAAT LAGER**
Verwarm alleen de ruimtes die gebruikt
worden, zet de thermostaat lager wanneer
er niemand is en stel een dag-en nacht
stand in. Over een uurtje weg?
Zet 'm alvast lager. Zet de thermostaat niet
hoger dan 19 graden, dit kan je jaarlijks
€150 besparen.
- ZET DE CV-KETEL LAGER**
CV-ketels staan vaak standaard op 70-85
graden ingesteld, als je 'm op 60 graden zet
bespaar je wel tot 60 m³ gas per jaar.
Kijk op www.zetmop60.nl hoe je dit kunt
doen. Vergeet ook niet de ketel te laten
controleren door een onderhouds-
monteur.
- ZORG DAT DE CV-KETEL
BIJGEVULD IS**
Na verloop van tijd zal de waterdruk van
een CV-ketel afnemen. Zorg dat de druk
van de ketel tussen de 1,5 - 2,0 bar is. Zit 'ie
eronder? Vul 'm dan meteen even bij!
Vergeet dan ook niet om de radiatoren te
ontluchten met een ontluchtings sleutel.

WATER

Het verwarmen van water voor in de keuken of
sanitaire ruimtes verbruikt veel gas. Hieronder
een aantal tips om dit verbruik te verminderen

- MAX. 5 MINUTEN DOUCHEN**
- DOE DE KRAAN TUSSENDOR
DICHT**

KEY TO SUCCESS

Verduurzamen doe je niet alleen, maar samen!
Praat binnen de groep met elkaar, leg dingen aan
elkaar uit en laat de gevolgen van gedrag zien.
Tip; hang posters op om mensen er aan te
herinneren om bijvoorbeeld korter te douchen.

**KEUKEN AAN VERVANGING TOE?
GA ELEKTRISCH KOKEN!**

VOORGERECHTEN

SNEL, MAKKELIJK & GOEDKOOP

- DICHTEN VAN KIEREN**
Tocht zorgt voor onnodig energieverbruik en kou.
Spoor kieren op, en sluit ze af. Hiermee verminder je
energieverbruik en verhoog je comfort,

Hoe vind je tocht?
Pak een waxinelichtje en kijk hoe
de vlam reageert. Veel beweging = tocht!

- Tochtbanden
- Tochtstrips
- Tochtborstels (onder de deur)
- Brievenbusborstel
- INSTALLEREN VAN DEURDRANGERS**
Warmte ontsnapt uit open deuren. Op zoek naar iemand die ze
automatisch dicht doet? Installeer een deurdranger of deurveer.
- KOZIJNFOLIE PLAATSEN**
Ramen met enkel glas in je gebouw, en nog niet aan renoveren toe?
Plaats kozijnfolie, hiermee creëer je een luchtsponw en heb je hetzelfde
effect als dubbelglas.
- INSTALLEREN VAN LED-VERLICHTING**
Gloe- en halogeenlampen verbruiken wel 90% meer elektra dan LED-lampen.
Wist je dat 15% van het elektriciteits gebruik naar verlichting gaat?
Vervang ze dus!

WATERBESPARINGEN

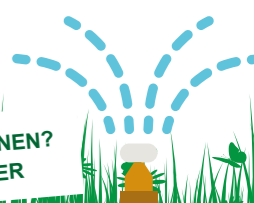
- WATERBESPARENDE DOUCHEKOP**
Merk geen verschil in comfort, maar wel in het verbruik!
De waterbesparende douchekop bespaart tot wel 20%
aan warm water!
- DRUKKNOPPEN OP DE KRANEN**
Zonde als een douche aan blijft staan...
Met een tijd drukknop gaat deze automatisch uit.
Bespaart een hoop water!
- INSTALLEREN VAN PERLATORS**
Worden ook wel straalregelaars genoemd. Schroef je ze op de kraan, dan
voegen zij lucht aan het water toe. 50% minder water, met dezelfde
krachtige straal!
- SPOELONDERBREKERS OP HET TOILET**
Zorgen dat er minder water gebruikt wordt bij het doorspoelen.
LET OP: Bij weinig gebruik van de toiletten is er een groter risico
op verstoppingen.

**NIEUWE APPARATUUR
NODIG? LET OP HET
ENERGIELABEL!**

- RADIATORFOLIE INSTALLEREN**
Radiator tegen een niet-geïsoleerde buitenmuur? Plaats er
dan radiatorfolie tussen, dit voorkomt warmteverlies naar
buiten.
- RADIATORVENTILATOR**
Deze ventilatoren monteer je aan de onderkant van de radiator
en blazen de warme lucht de ruimte in.
Sneller warm = minder energieverbruik.
- LEIDINGEN ISOLEREN**
CV-leidingen geven warmte af, maar wanneer ze door ruimtes
heen lopen die niet verwarmd hoeven worden, is dat zonde.
Isoleer deze, en bespaar gas verbruik.
LET OP: Isoleer de tapwaterleidingen niet, i.v.m. legionella.

**BUITENTERREIN BEREGENEN?
DOE DIT MET REGENWATER**

HOOFDGERECHTEN

GROTE AANPASSINGEN

ISOLEREN EN VENTILEREN

Veel warmte ontsnapt via het dak, de gevel of de vloer. Het isoleren van deze ruimtes zorgt ervoor dat de warmte beter vastgehouden wordt. Vergeet niet voldoende te ventileren voor een gezond binnenklimaat!

GEVEL ISOLATIE

- Spouwmuur isolatie
- Binnengevel isolatie
- Buitengevel isolatie

VLOER ISOLATIE

- Kruipruimte isoleren
- Vloerisolatie

DAK ISOLATIE

- Plat dak isoleren
- Schuin dak isoleren (binnen/buitenzijde)
- Vlieringvloer isoleren
- Groen dak en dak verkoeling

VENTILATIE

Gebouw goed geïsoleerd? Vergeet niet te ventileren, dit is erg belangrijk voor de gezondheid!

- Natuurlijke ventilatie
- Mechanische ventilatie
- Balansventilatie

VERWARMEN EN KOELEN

Het gebouw verwarmen en koelen kost veel energie, en daarop kan je flink besparen! Maak jij de stap naar aardgasvrij?

- Hybride warmtepomp
- Ventilatie warmtepomp
- Volledige elektrische warmtepomp
- Zonwering
- Infraroodverwarming
- Warmtenet
- Elektrische CV-ketel
- Warmtepompboiler
- Elektrische radiatoren

BEIDE GEVEN SNEL WARMTE AF, IDEEAAL VOOR DE GROEP

WARMTEBEELD CAMERA

Krijg inzicht in warmteverliezen door je gebouw te scannen met een warmtebeeldcamera. Deze zijn op meerdere plekken te huur. Of ga op zoek naar een infrarood temperatuurmeter, deze zijn vaak in de aanbieding bij de Lidl.

Grote verduurzamingsplannen?
Schakel altijd een (of meerdere) deskundige(n) in die je op weg helpt. Vraag ook altijd meerdere offertes aan.

KIES VOOR BIO-BASED MATERIALEN

AANPASSING SALDERINGSREGELING
Er ligt een plan om de salderingsregeling aan te passen. Hierdoor kan je de teruggeleverde energie niet wegstrepen tegen je verbruik op een ander moment. Houd hier rekening mee!

PVT-PANELEN

PVT-paneleen zijn een combinatie van zonnepanelen en zonnecollectoren. PVT-paneleen verwarmen zowel het tapwater en wekken stroom op!

- + Werkt ook 's nachts en op bewolkte dagen
- + Kan de woning koelen in de zomer (i.c.m. warmtepomp)
- + Wekt stroom op
- Dure investering

KOPEN VAN INSTALLATIES DUUR? LEASE OF HUUR ZE!

NAGERECHTEN

DE KERS OP DE TAART

De kers op de taart van een duurzaam gebouw is wanneer het gebouw eigen energie opwekt en eventueel opslaat.

Jouw gebouw is dan:

DUURZAAM ENERGIEZUINIG ZELFVOORZIENEND

ZONNEPANELEN

Zonnepanelen zijn misschien de meest bekende manier om energie op te wekken. Maar waar let op voordat je ze installeert?

1. Check of je dak, energiemeter en omgeving geschikt zijn. (Zwak dak, veel bomen, schaduw)
2. Vraag meerdere offertes aan en laat je voorlichten!
3. Kies de beste offerte
4. Meld je zonnepanelen aan
5. Inzage in de opwekking
6. Check of je terug kunt leveren aan het net en let hierbij op de terugleverprijs

ZONNEBOILER

Zonneboilers zijn collectoren die op het dak van het gebouw liggen en het tapwater verwarmen. De zon verwarmt de collectoren, welke warmte in het boilervat afgeven aan het tapwater.

- + Werkt op zonnige winterdagen
- Schakelt uit op warme zomerdagen

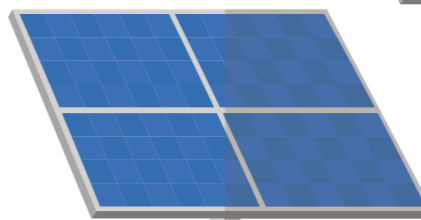
ACCU'S

Opgewekte energie gebruiken wanneer je het nodig hebt? Sla het dan op in een accu. Hiermee creëer je meer flexibiliteit met de inkoop van je elektra.

ACCU'S ZIJN ERG KOSTBAAR.
Men verwacht prijsdaling in de komende komende jaren. Misschien even wachten?

DAK AAN VERVANGING TOE?
Doe dat eerst voordat je bijvoorbeeld zonnepanelen plaats! Scheelt een hoop moeite, kosten en overlast!

Daan Adriaans 2025

DE REKENING

SUBSIDIES & SPONSORING

Een gebouw verduurzamen kan erg kostbaar zijn en veel tijd, moeite en onzekerheden meebrengen. Hier onderen aantal tips:

DUMAVA

(Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed) is een regeling van de Rijksoverheid voor bijvoorbeeld Scoutinggroepen om te verduurzamen. De subsidie kan oplopen tot 30%, maar gaat met nogal wat regels gepaard. Ook is het een maximum budget, dat verdeeld wordt onder het motto: 'wie het eerst komt...'

Scoutingaccommodaties zijn erkend als maatschappelijk vastgoed. Zie scouting.nl voor meer informatie!

DUMAVA kan ook voor integrale projecten. Verduurzaam samen!

GEMEENTELIJKE- OF PROVINCIALE POTJES

Gemeenten hebben vaak ambitieuze doelen m.b.t. verduurzaming van vastgoed. Die kunnen gepaard gaan met goede adviezen, samen gunstiger inkopen of subsidies/ goedkope leningen. Ook provincies kennen vaak mogelijkheden voor verduurzaming van maatschappelijk vastgoed!

Check dus snel de website van de gemeente of provincie!

WIST JE DAT?
Een groen energie contract ook bijdraagt aan een duurzame maatschappij.

HELP!

Kom je er niet uit?
Benader de accommodatie-consulent of vraag binnen de gemeente om hulp aan een energiecoach. Zij kunnen je helpen!

Ken je het Scouting waarderingssingne voor duurzaamheid al?

Gebruik deze om die ene ambtenaar of sponsor die geholpen heeft in het zonnetje te zetten!

EN TOT SLOT DE REKENING...

WELKE EEN STUK LAGER ZAL ZIJN DAN VOORHEEN